

تلاقی انتخاب حسابرس مستقل با انتخاب

بازرسی قانونی عامل افزایشی انتظار از جامعه حسابرسی

میثم قاسمی

عضو هیئت‌عامل و معاونت مالی بانک توسعه صادرات ایران

حسابرس

به‌میز گفتگوی حسابرس خوش آمدید. از همراهی شما در این شماره سپاسگزاریم. همانطور که می‌دانیم حرفه حسابرسی از مهمترین خدمات و وظایف آن، ارائه گزارش حسابرسی مستقل است که به‌استفاده‌کنندگان ارائه و به‌طور کلی در اختیار جامعه قرار می‌گیرد. این استفاده‌کننده و این جامعه اما از منظر خود، انتظاراتی از حسابرس دارد که در حدود وظایف حسابرس قرار نمی‌گیرد. در شروع بفرمایید که این فاصله انتظار را از چند منظر و دیدگاه می‌توان مورد بررسی قرار داد؟

قاسمی

این موضوع را می‌توان از چند منظر مورد توجه قرار داد. یک منظر این است که حسابرس مستقل، طبق استانداردهای حسابرسی و بابت بررسی گزارشگری مالی شرکت که طبق استانداردهای حسابداری و چارچوب گزارشگری معینی به‌صورت مطلوب و منصفانه ارائه شده است، اظهار نظر می‌کند. در این خصوص استانداردهای حسابداری نیز با در نظر گرفتن مفاهیم نظری گزارشگری مالی، تدوین شده است که در این چارچوب به همه عوامل تاثیرگذار بر گزارشگری مالی به‌صورت مفصل پرداخته و مشخص کرده که استفاده‌کنندگان چه طیفی دارند، اطلاعات به چه صورت ارائه شود و چه اطلاعاتی باید ارائه شود و محدودیتهای حاکم بر اطلاعات مالی قابل ارائه را نیز بیان کرده است، بنابراین این توقع از حسابرس و حسابرسی که با توجه به آن بتواند همه نیازها را پاسخگو باشد، غیر عملی است و لاجرم در صورت داشتن انتظار بیش از آنچه که وظیفه حسابرسان مستقل است، فاصله انتظارات، غیر قابل اجتناب است.

منظر دیگر را می‌توان به تکالیف زیاد از حد که نهادهای ناظر (نظیر بانک مرکزی، بیمه مرکزی، سازمان بورس و ...) برای بررسی موارد تکلیفی خود بر شرکت‌های نظارت شونده بر عهده حسابرس قرار داده‌اند، اختصاص داد. در موارد بسیاری اصرار بر انجام بررسیهای خاصی از سوی نهادهای ناظر بر حسابرسان، همزمان با بررسی صورتهای مالی در وقت محدود، موجب می‌شود

بسیاری از شواهد قطعی نیست بلکه متقاعد کننده است.

سپاس

با توجه به اتهام وارده به حسابرسان به خصوص بعد از ورشکستگی شرکت انرون، عملکرد حسابرسان را در ایجاد این فاصله انتظارها چقدر موثر می‌دانید؟

قاسمی

به نظر بنده این فاصله انتظارها به موضوع شرکت انرون مرتبط نیست. چون اتهام وارده به حسابرسان پس از موضوع شرکت انرون مربوط به قصور در امر حسابرسی و همچنین عدم استقلال حسابرس از شرکت بوده است و باعث شد قانون ساربنز آکسلی تدوین شود. ولی مسئولیت بیشتری به حسابرس واگذار نشد (بلکه مسئولیت بیشتری به شرکتها در خصوص حاکمیت شرکتی و کمیته‌های حسابرسی و ... واگذار شد و همچنین تغییر شیوه نظارت بر حسابرسان مدون شد)، دلیل آن هم این است که حسابرس همواره می‌بایست طبق استانداردهای حسابرسی عمل نماید و گزارش حسابرسی ارائه دهد. لذا همانطور که عرض کردم فاصله انتظارها بین کار حسابرس و انتظارهای طیف گسترده‌ای از استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی نسبت به حسابرس و عدم آگاهی جامعه از محدوده وظایف حسابرسان، غیرقابل اجتناب است. هر چند از این نقطه نظر نیز می‌توان به این موضوع پرداخت که برخی از حسابرسان با قصور در انجام حسابرسی خود و یا به دلیل مشتری‌مداری و قدرت چانه‌زنی، اقدامها و رویکردهایی را اتخاذ می‌کنند که در شان یک حسابرس نیست و جایگاه حسابرس را در جامعه تنزل بخشیده و مسلماً زمانی که جایگاه یک حرفه در جامعه تنزل یابد، بیشتر در معرض اتهام‌های مختلف قرار خواهد گرفت و از دیگر سو حرفه حسابداری و حسابرسی نیز نمی‌تواند از این عملکرد منفی حسابرسان حمایت نماید و این موضوع باعث می‌شود هر چه بیشتر حسابرس در معرض اتهام قرار گیرد. بنابراین عملکرد درست حسابرسان باعث بهبود جایگاه حسابرس و حسابرسی در جامعه می‌شود و این موضوع باعث بهتر شدن جایگاه حسابرس و انتظار معقول جامعه از حسابرس خواهد شد و لذا حسابرس کمتر در معرض اتهام قرار می‌گیرد. این امر با تقویت نظارت (بی‌طرفانه و مستقل) بر حسابرسان و خروج متخلفین از حرفه حسابرسی قطعاً تا حدود زیادی بهبود می‌یابد.

بررسی‌های حسابرسان مستقل از حسابرسی صورتهای مالی به حسابرسی رعایت سوق پیدا کند، به‌ویژه که انتخاب حسابرس مستقل با انتخاب بازرس قانونی تلاقی دارد که این عامل باعث افزایش انتظارها از جامعه حسابرسی می‌شود.

سپاس

به نظر می‌رسد یکی از عوامل موثر بر ایجاد انتظار در جامعه نسبت به عملکرد حسابرسان، عدم شناخت جامعه از مسئولیت حسابرسان است. نظر شما در این خصوص چیست؟

قاسمی

می‌توان عامل ایجاد انتظار در جامعه نسبت به عملکرد حسابرسان را همین عدم آگاهی دانست و زمانی که این آگاه‌سازی صورت گیرد، جامعه از حسابرسان به‌جز در محدوده وظایف تعیین شده برای حسابرس طبق استانداردهای حسابرسی و از منظر بازرس طبق قانون تجارت انتظاری ندارد و فاصله انتظاری به وجود نمی‌آید.

باید این آگاهی در جامعه به وجود آید که چنانچه حسابرس مستقل، وظایف خود را طبق استانداردهای حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای انجام دهد، مسئولیتی متوجه او نیست. در حال حاضر، انتظار از حسابرس مستقل و بازرس قانونی همانند انتظار از یک بازرس نهاد قانونی (همچون دادگاه و امثالهم) است که به طور قطعی خطرهای زیادی برای حسابرسان متصور خواهد بود، به‌ویژه در پرونده‌هایی که ممکن است حوزه قضایی به آن وارد شود.

سپاس

پیشنهاد مشخص شما در حل مسئله "عدم شناخت از وظیفه حسابرسی در جامعه" چیست؟

قاسمی

به نظر می‌رسد باید هماهنگی کامل میان نهادهای ناظر و قانونی کشور با مراجع حرفه‌ای و حسابرسی در این خصوص به وجود آید و به‌طور خلاصه این موضوع تبیین شود (یا آموزش داده شود) که حسابرسی فرایندی منظم و سیستماتیک برای جمع‌آوری داده‌ها و ارزیابی بی‌طرفانه شواهد درباره ادعاهای مربوط به فعالیتها و وقایع اقتصادی به منظور تعیین درجه انطباق ادعاها با استانداردهای حسابداری و در نهایت گزارش نتایج به ذینفعان است و به دلیل محدودیتهای ذاتی حسابرسی،

حسابرسی

به‌عنوان یک راهکار "توسعه ارتباطات حسابرسان با ذینفعان" را چه میزان عملی و در کاهش فاصله انتظارها موثر می‌دانید؟

قاسمی

به نظر می‌رسد که راهکار توسعه ارتباطات حسابرسان با ذینفعان، وظیفه حسابرس نیست (هرچند که به‌عنوان یک شخص می‌تواند در تبیین موضوع کمک کند). بلکه حسابرس با توجه به محدوده کار خود و قوانین و استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای باید عمل کند. حسابرسی کاری بس حرفه‌ای است و تک‌تک حسابرسان باید این موضوع حرفه‌ای عمل کردن را مدنظر قرار دهند.

حسابرسی

چه نهادهایی در این خصوص اثرگذارند؟

قاسمی

در این خصوص نقش سازمان حسابرسی به‌عنوان تدوین‌کننده استانداردهای حسابداری و حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی به‌عنوان تشکل حرفه‌ای حسابداران رسمی پررنگ است که می‌بایست برای افزایش جایگاه و احترام به حرفه حسابرسی تلاش کنند و به حرفه و محدوده پاسخگویی‌اش اعتبار بخشند. افزایش تعامل با نهادهای ناظر در تغییر رویکرد نسبت به افزایش تکلیف و وظیفه حسابرسان در حسابرسی صورتهای مالی مثمرتر است. به نظر می‌رسد تقویت این طرز فکر که خواسته‌های نهادهای ناظر در خصوص رعایت قوانین و مقررات در گزارشهای جدا از صورتهای مالی و با یک قرارداد جدا که تکالیف مقرر شده به‌صورت روشن و واضح احصا شود، یکی از اقدامهای اساسی است که نهادهای حرفه‌ای می‌توانند در نهادینه کردن آن نقش پررنگی داشته باشند.

حسابرسی

تجربه‌ای از کشورهای دیگر در زمینه موضوع کاهش فاصله انتظارها در ذهن دارید؟

قاسمی

با مطالعه گزارشهای حسابرسی استخراج شده از بورسهای معتبر، مشخصا تا به حال به این گزارشهای حسابرسی طولانی با انواع بندهای بازرسی برخورد نکرده‌ام.

حسابرسی

آیا مرز دقیقی برای مسئولیت حسابرس وجود دارد؟

قاسمی

به نظر می‌رسد تا حدودی در کشور همه به‌دنبال راه فرار از مسئولیت هستند و به‌همین جهت فعالیتهای نظارتی تا حدود زیادی به‌دوش دیگران منتقل می‌شود. به هر حال اعتقاد دارم تا زمانی که حسابرس در محدوده استانداردهای حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای اقدام به حسابرسی می‌کند، مسئولیتی متوجه وی نیست.

حسابرسی

نهادهای و به‌طور مشخص "بازار سرمایه" چه کمکی می‌توانند به آشنا کردن استفاده‌کنندگان با مسئولیت حسابرس داشته باشند؟

قاسمی

باید این آگاهی توسط نهادهای حرفه‌ای در تعامل با نهادهای ناظر و قانونی ایجاد شود که به‌صورت معقول و منطقی از حسابرس انتظار داشته باشند و مسلما بازار سرمایه بازر مالی حرفه‌ای است که سرمایه‌گذاران و فعالان آگاه را می‌طلبد و نمی‌توان بدون آگاهی صحیح در آن موفق بود. برگزاری همایش و نشست با فعالان حرفه، نهادهای قانونی و ناظر در تبیین موضوع بسیار موثر است.

حسابرسی

جهت آشنایی و یادآوری برای خوانندگان، اگر مایلید از دید استانداردهای حسابرسی مسئولیت حسابرس در کشف تقلب را بیان کنید.

قاسمی

طبق استانداردهای حسابرسی، اگر چه حسابرسی می‌تواند عامل بازدارنده محسوب شود، اما مسئولیت پیشگیری از تقلب و اشتباه به‌عهده حسابرس نیست. مسئولیت اصلی پیشگیری و کشف تقلب و اشتباه با مدیریت واحد مورد رسیدگی است. اساسی‌ترین نقش حسابرسان مستقل، اعتباردهی به صورتهای مالی است. اعتبار دادن به صورتهای مالی به معنای ایجاد اطمینان از مطلوبیت ارائه و قابلیت اتکای آن است. هدف کلی حسابرسی صورتهای مالی، کسب اطمینان معقول (و نه مطلق) از وجود یا نبود تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه در صورتهای

انتظارهای جامعه و نهادهای ناظر از حسابرس به خصوص در موارد ارائه شده در گزارش حسابرسی از نظر اینجانب کاملا به جا و به حق است که متاسفانه در مواردی رعایت نمی شود.

نقش اصلی حسابرسان اعتباردهی به صورت‌های مالی ارائه شده توسط مدیریت شرکت است و به استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی این اطمینان معقول را می‌دهند که صورت‌های مالی ارائه شده، عاری از هرگونه تحریف و اشتباه بااهمیت است که بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان تاثیر دارد، بنابراین حسابرسان تاثیر به‌سزایی بر افزایش قابلیت اتکای صورت‌های مالی دارند. بر مبنای اطمینان معقولی که حسابرس ارائه می‌کند، سهامداران و نهادهای نظارتی و سایر استفاده‌کنندگان، تصمیم‌گیریهایی مختلفی اتخاذ می‌کنند که در صورتی که اطمینان‌دهی به صورت نادرست و گمراه‌کننده باشد، تصمیم‌گیری نادرست یا غیرممکن خواهد شد و جایگاه حرفه را در جامعه تنزل خواهد داد و موجب از بین رفتن اعتماد عمومی می‌شود.

سپاس

برای خوانندگان حسابرس به مواردی که می‌تواند موجب سردرگمی استفاده‌کنندگان در خواندن گزارش حسابرسی شود، اشاره کنید.

قاسمی

یکی از مهم‌ترین موضوعها در گزارش‌های حسابرسی که منجر به این می‌شود که گزارش‌های حسابرسی برای استفاده‌کنندگان قابل استفاده نباشد یا آن‌ها را دچار سردرگمی کند، وجود بندهای متعدد و زیاد قبل از بند اظهار نظر و در بسیاری از موارد بندهای تاکید زیاد است و نیز بندهای نامفهوم و بندهای بدون اعلام آثار مالی یا حدود آثار مالی است که حتی استفاده‌کنندگان حرفه‌ای نیز در مواردی قادر به تعدیل صورت‌های مالی با توجه به بندهای گزارش حسابرسی نیستند و به‌طور عملی صورت‌های مالی همراه گزارش حسابرس برای استفاده‌کنندگان سودمند نبوده و نمی‌توانند در تصمیم‌های خود از آن‌ها استفاده کنند. نگارش این‌گونه بندها، استفاده‌کنندگان از جمله سهامداران و نهادهای نظارتی را برای اتخاذ تصمیم‌ها (درخصوص تقسیم سود، جلوگیری از توزیع منافع موهوم، افزایش سرمایه، ارائه مجوزهای مختلف و...) با مشکل مواجه می‌سازد. همچنین در مواردی، مشاهده شده تحریف بااهمیت از استانداردهای

مالی به‌عنوان یک مجموعه واحد است و طبق استانداردهای حسابرسی، حسابرس مستقل در قبال کشف تحریف‌هایی که به‌تنهایی یا در مجموع بر صورت‌های مالی، به‌عنوان یک مجموعه واحد اثر بااهمیتی ندارد، مسئولیتی ندارد.

سپاس

با این توصیف، آیا انتظار استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی (شامل جامعه و غیره) از توانایی و مسئولیت حسابرسان برای کشف تقلب صحیح است؟

قاسمی

انتظار جامعه و نهادهای ناظر این است که حسابرسان باید کار حسابرسی خود را به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی کنند که بتوانند موارد ارائه نادرست ناشی از تقلب (تحریف‌های ناشی از گزارشگری متقلبانه، تحریف‌های ناشی از سوءاستفاده از داراییها، به‌کارگیری رویه‌های حسابداری نادرست) را کشف کنند. محدوده استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی زیاد است و مسلما باید مشخص کرد که استفاده‌کننده چه میزان اطلاعات مالی و حسابداری و به‌خصوص در حوزه حسابرسی و چگونگی انجام فرایند حسابرسی دارد و در این خصوص به‌روشنی نمی‌توان نظری اعلام نمود. قطعاً حسابرسی که به‌درستی کار خود را وفق استانداردهای حسابرسی انجام دهد، بهترین فرد برای کشف تقلب است.

سپاس

آیا گزارش حسابرس تصویر روشنی از روش‌های انجام حسابرسی و چگونگی رسیدن به قضاوت حسابرس را ارائه می‌دهند؟ اگر این‌گونه است چرا فاصله انتظارها به‌وجود می‌آید؟

قاسمی

همانگونه که مستحضرید، گزارش حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی تدوین شده و ارائه می‌گردد و گزارش حسابرسی دارای قسمت‌هایی است که یکی از آن قسمت‌ها به مسئولیت حسابرس و بازرس قانونی می‌پردازد. کار و فرایند حسابرسی گسترده است و بطور مسلم در گزارش حسابرسی نمی‌توان به کلیه روش‌های حسابرسی و چگونگی رسیدن به قضاوت در خصوص تک‌تک اقلام صورت‌های مالی و معامله‌های انجام‌شده پرداخت و این عمل امکان‌پذیر نیست، اما برخی از

حسابرس در کاهش فاصله انتظارات بی‌تأثیر نیست اما با توجه به فعالیت درون سازمانی کمیته، این فرایند کمک چندانی به کاهش فاصله انتظاراتی جامعه از حرفه حسابرسی نمی‌نماید.

سپاس

انگشت اتهام به‌طور معمول بعد از بروز و آشکار شدن تقلب به‌سوی حسابرس نشانه می‌رود. شما نظر تان چیست؟

قاسمی

در سالهای اخیر وجود برخی تقلبها در شرکتها (سوءاستفاده از داراییها و یا به‌کارگیری رویه‌های حسابداری نادرست که منجر به شناسایی سود شده) منجر به ایجاد هزینه‌های مادی و معنوی (از جمله بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران که بزرگترین دارایی هر جامعه‌ای است) شده است و تقریباً بر خلاف سنوات قبل، پای حسابرسان علاوه بر مدیران به دادگاه‌ها باز شده است. این خود نشان دهنده تغییر رویکرد جامعه نسبت به پاسخ‌خواهی از تمام ارکان یک شرکت است و قطعاً عدم‌آشنایی با استانداردهای حسابرسی و انتظار علی‌حده از حسابرسان، خطرهایی را برای شخص حسابرس و حرفه حسابرسی به‌همراه دارد.

سپاس

از نظر شما اعتماد به اطلاعات حسابرسی شده در بازارهای مالی، بر چه اساسی شکل می‌گیرد؟

قاسمی

اعتماد سرمایه‌گذاران، پایه و اساس فعالیت‌های موفقیت‌آمیز بازارهای مالی در دنیا است. این اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که سرمایه‌گذاران هنگام تصمیم‌گیری در مورد تخصیص سرمایه، اطلاعات مالی معتبر و قابل اتکایی در اختیار داشته باشند. در حوزه گزارشگری به سرمایه‌گذاران، باید افشای اطلاعات کامل، دقیق و به‌موقعی از نتایج مالی و دیگر اطلاعات بااهمیت که در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران اثرگذار است، به ایشان ارائه شود. افشای اطلاعات کامل و منصفانه، از ضرورت‌های حمایت از سرمایه‌گذاران است و به بهبود اطمینان سرمایه‌گذاران کمک کرده و نقدشوندگی و کارایی بازار را نیز ارتقا می‌دهد.

سپاس

به‌طور قطع با این میزان از اتکای جامعه به اطلاعات

حسابداری یا محدودیت بااهمیت در کسب شواهد حسابرسی، بر خلاف استانداردهای مربوطه، به جای درج در بخش مبانی اظهارنظر و قبل از بند اظهارنظر، در بندهای تاکید بر مطلب خاص درج شده است.

سپاس

آیا کمیته حسابرسی شرکتها از طریق نظارت بر فرایند گزارشگری مالی و کار حسابرس می‌تواند در کاهش فاصله انتظارات از حرفه حسابرسی ایفای نقش کند؟

قاسمی

کمیته حسابرسی مطابق با منشور کمیته حسابرسی منتشرشده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار و در راستای رعایت دستورعمل کنترل‌های داخلی و دستورعمل حاکمیت شرکتی در واحدهای تجاری ایجاد می‌گردد. کمیته حسابرسی در اصل بازوی نظارتی هیئت‌مدیره واحد تجاری است و هدف از تشکیل کمیته حسابرسی، کمک به ایفای مسئولیت نظارتی هیئت‌مدیره و بهبود آن جهت کسب اطمینان معقول از اثربخشی فرایندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی، سلامت گزارشگری مالی، اثربخشی حسابرسی داخلی، استقلال حسابرس مستقل و اثربخشی حسابرسی مستقل و رعایت قوانین، مقررات و الزامها است. لذا وظیفه کمیته حسابرسی کسب اطمینان از استقلال حسابرس و اثربخشی حسابرسی آن است. هر چند که به نظر می‌رسد نقش کمیته حسابرسی در نظارت بر فرایند گزارشگری مالی و کار

قطعا حسابرسی که به‌درستی

کار خود را وفق

استانداردهای حسابرسی انجام دهد

بهترین فرد برای کشف تقلب است

حسابرس مستقل طبق استانداردهای حسابرسی و وظایف بازرس طبق قانون تجارت و تکالیف مختلف دیگر نهادهای قانونی به حسابرسان چالشهایی را به وجود می آورد که به همه استفاده کنندگان از صورتهای مالی و حسابرسان آن نیز منتقل می شود.

از سوی دیگر قوانین زمانی که با در نظر گرفتن کامل استانداردهای حسابداری تدوین نشده است مشکلاتی را به بار می آورد ولی در این خصوص نیز به یقین حسابرس مستقل بایستی طبق استانداردهای حسابرسی و با توجه به به کارگیری استانداردهای حسابداری در صورتهای مالی ارائه شده، اظهار نظر نماید.

سپاس

به عنوان آخرین پرسش، راه حل جایگزین از نظر شما چیست؟ به عبارتی به موازات انجام با کیفیت حسابرسی چه پیشنهادی برای کاهش فاصله انتظارها وجود دارد؟

قاسمی

آنچه روشن است، جایگزینی برای کیفیت کار حسابرسان وجود ندارد و به دلیل این که کیفیت حسابرسی گستره بزرگی را در بر می گیرد و عوامل مختلفی در آن دخیل هستند، در صورتی که مطلوب نباشد، بر استفاده کنندگان و به طور کلی بر جامعه تاثیر دارد. در صورت نامطلوب بودن کیفیت گزارشهای حسابرسی، اعتماد به گزارشهای حسابرسی کاهش یافته و جایگاه حرفه تنزل می یابد و تبعات سوئی را به همراه دارد. بنابراین گزینه دیگری وجود ندارد و تنها باید در جهت افزایش کیفیت کار موسسههایی قدم برداشت و تلاش کرد و تمام توان را به کار گرفت که کیفیت کار موسسههای بهتر و مطلوب تر شود. در کنار این هم افزایی درون حرفه ای، (هر چند که گامی سخت و مشکل است) باید تعاملهای فی مابین نهادهای حرفه ای با نهادهای نظارتی، مراجع قانونی افزایش یابد تا میزان انتظارها متعادل شود.

سپاس

امید است همانطور که شما اشاره داشتید هر کس به میزان مسؤلیت خود در کاهش فاصله انتظار از حرفه حسابرسی نقش اثرگذار خود را ایفا کند. برای شما آرزوی سلامتی داریم.

حسابرسی شده، تخلفها و اشتباههای و کم کاری حسابرس در اندازه کم نیز زیاد دیده می شود. مسئله در مورد تقلب از این هم جدی تر است. شما چه فکر می کنید؟ راهکار چیست؟

قاسمی

آنچه مسلم است این که تخلفها و اشتباههای حسابرسان باعث سلب اعتماد عمومی می شود و در بلندمدت این تاثیر را دارد که استفاده کنندگان از اطلاعات به گزارش حسابرسی هر چند به درستی تهیه شده باشد و حسابرس به درستی موضع گیری کند، بی اعتماد شده و از طرف دیگر به دلیل همین بی اعتمادی، حرفه نیز اعتبار خود را از دست داده و دارای شان و جایگاه مناسب در جامعه نخواهد بود. موضوع تقلب در شرکتها مشکلی جدی است. به ویژه هنگامی که مدیران مرتکب آن می شوند، معمولاً زمانی افشا می شود که شرکتها به طور غیرمنتظره دچار مشکلات مالی، سیاسی و اقتصادی می شوند. در این هنگام همیشه جمله ای آشنا به گوش می رسد که حسابرسان کجا بوده اند؟

نقش حسابرسان مستقل در کشف و گزارش تقلب در شرکتها موضوعی غامض و بحث بر انگیز است که حتی استاندار دگذاران حسابرسی را نیز زیر تاثیر قرار می دهد و به همین سبب برای کاهش فاصله انتظارها از عملکرد حسابرسی، بیشترین میزان همکاری میان نهادهای نظارتی و مراجع قانونی و مراجع حرفه ای ضرورت پیدا می کند.

آنچه مسلم است در حال حاضر ارکان قانونی کشور، فعالان بازار سرمایه، نهادهای ناظر، مراجع قانونی و سیاسی انتظار کشف و گزارش کردن تقلبها را در گزارشهای حسابرسی دارند.

سپاس

به هر صورت هر کس در باب کشف تقلب سهمی دارد. سهم حسابرس را که شما اشاره کردید. اما در موارد بااهمیتی استانداردهای حسابداری با قوانین کشور ممکن است اختلاف داشته باشد. این اختلاف را تا چه اندازه در بروز فاصله انتظار و افزودن بر سهم حسابرس در کشف تقلب از دید جامعه اثرگذار می دانید؟

قاسمی

اختلاف بین استانداردهای حسابداری و قوانین و وظایف